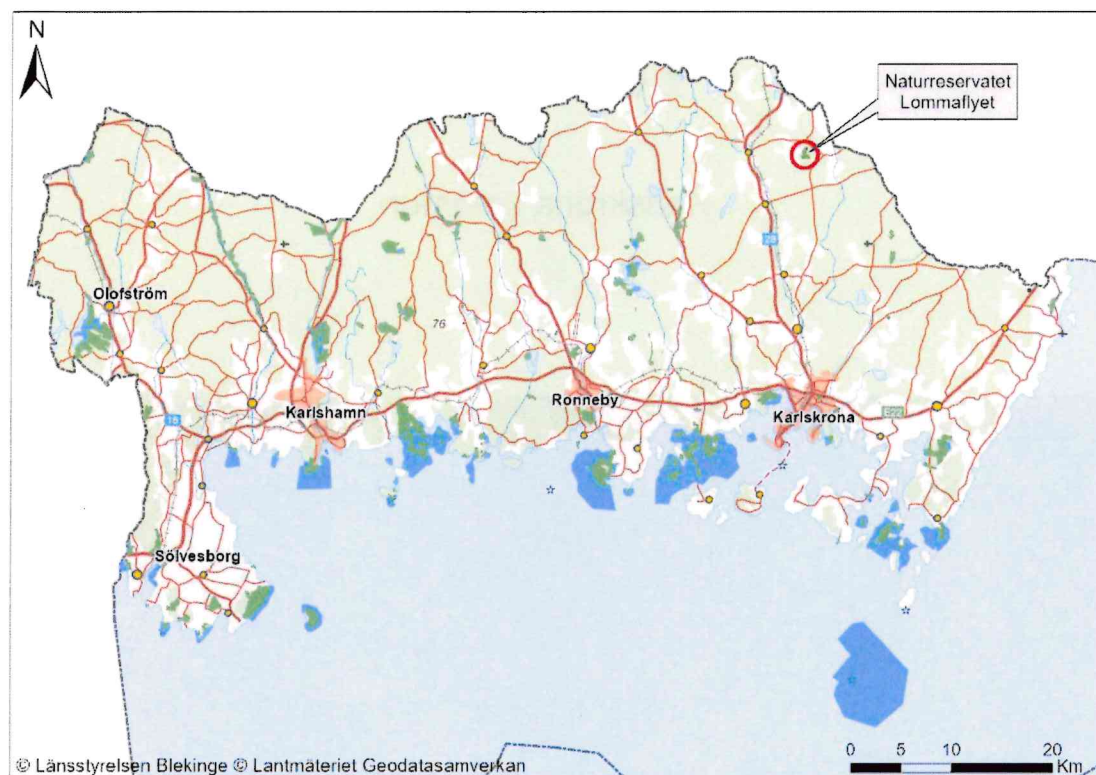

Skötselplan för Naturreservatet Lommaflyet

Karlskrona kommun

Figur 1. Naturreservatet Lommaflyets läge i Blekinge län. Länets övriga naturreservat är på kartan grönmarkerade för landområden och blåmarkerade för vatten.

Titel:	Skötselplan för Naturreservatet Lommaflyet, Karlskrona kommun
Utgiven av:	Länsstyrelsen Blekinge
Planförfattare:	Thomas Vestman, Åke Widgren
Beställningsadress:	Länsstyrelsen Blekinge 371 86 Karlskrona Tfn: 010-2240000 blekinge@lansstyrelsen.se www.lansstyrelsen.se/blekinge
Copyright:	Länsstyrelsen i Blekinge län. Innehållet i detta dokument får gärna citeras eller refereras till med uppgivande av källa.
Foto framsida	Lommaflyet mot nordost - Bergslagsbild 2017

Innehållsförteckning

1. SYFTET MED NATURRESERVATET	4
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET.....	4
2.1 ADMINISTRATIVA DATA	5
2.2 NATURFÖRHÅLLANDEN.....	6
2.3 HISTORISK SAMT NUVARANDE MARK- OCH VATTENANVÄNDNING	8
2.4 KÄLLFÖRTECKNING	12
3 PLANERAD MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL	13
3.1 ÖVERGRIPANDE BEVARANDEMÅL	13
3.2 GENERELLA RIKTLINJER	13
3.3 INDELNING I SKÖTSELOMRÅDEN	14
3.4 MÅL OCH ÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDEN	14
3.4.1 Skötselområde 1: Myrmark med skötsel.....	14
3.4.2 Skötselområde 2: Skog med begränsad skötsel.....	15
3.4.3 Skötselområde 3: Sjön (Lommagölen).....	17
3.5 FRILUFTSLIV OCH TURISM	18
4 UTMÄRKNING AV RESERVATSGRÄNS	19
5 BRÄNDER OCH BRANDBEKÄMPNING	19
6 JAKT /JAKT OCH FISKE	20
7 TILLSYN, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	20
7.1 TILLSYN ÖVER FÖRESKRIFTER	20
7.2 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL.....	20
7.3 DOKUMENTATION AV SKÖTSELÅTGÄRDER	20
8 KOSTNADER OCH FINANSIERING	20
9 SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE.....	21
SKÖTSELÅTGÄRDER	21

SKÖTSELPLANEKARTOR

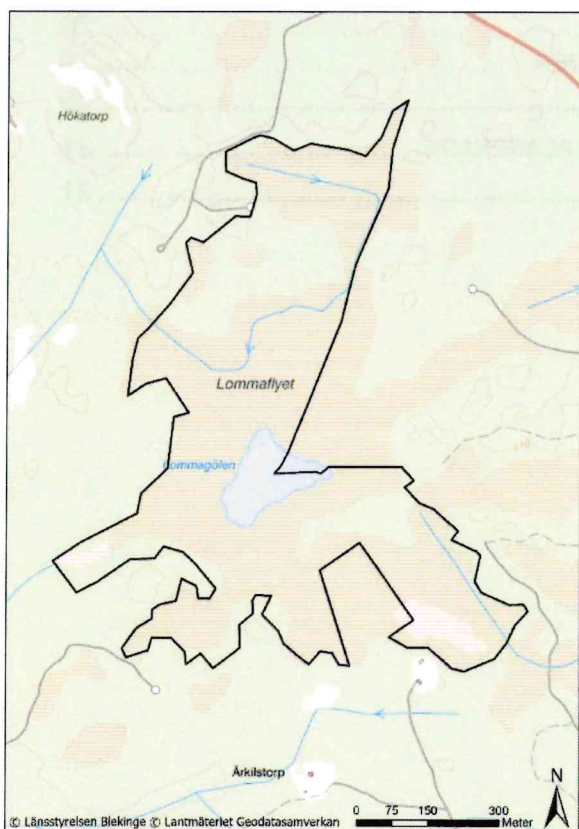
- Kartbilaga 1: Översiktskarta
- Kartbilaga 2: Reservatsområde och gränser
- Kartbilaga 3: Topografi och hydrologi
- Kartbilaga 4: Naturtyper
- Kartbilaga 5: Skötselområden

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och bitvis återställa en i huvudsak intakt, skålförmad myr som ingår i Natura 2000 och den nationella myrskyddsplanen. Syftet är också att bevara, vidareutveckla, vårda och bitvis återställa biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer, såsom öppen och skogbevuxen myr, lövsumpskog och barrnaturskog. Naturreservatets prioriterade naturmiljöer och Natura 2000-naturtyper ska bevaras i gynnsamt tillstånd. Området ska hysa gynnsamma strukturer, funktioner och livsmiljöer för prioriterade och andra skyddsvärda arter knutna till såväl naturliga myrmarker som till naturskogsartade barrskogar och lövsumpskogar. Det ska även bevara det kollager som torvmarkerna i området utgör och säkerställa att våtmarkerna i området över tid fungerar som naturliga kolsänkor. Syftet är också att naturreservatet, inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer, ska vara tillgängligt och besöksvärt för allmänheten samt inbjuda till rika naturupplevelser.

Syftet ska uppnås genom att naturskogar och tallmossar huvudsakligen utvecklas fritt genom intern dynamik och naturlig hydrologi, samt med punktinsatser vid exempelvis angrepp av granbarkborre. Igenväxning i tallmosseytor åtgärdas genom försiktig röjning av yngre tall och gran. De öppna myrmarkerna ska ha naturliknande hydrologi och vid behov röjas från igenväxningsvegetation. Vissa åtgärder vidtas för att främja allmänhetens friluftsliv utan att områdets vildmarkskaraktär och naturvärden hotas.

2. Beskrivning av området

Figur 2. Naturreservatet är markerat med heldragen svart linje.

Det knappt 46 hektar stora naturreservatet ligger ett par kilometer väster om Ledja i nordöstra Blekinges skogsbygd (se skötselplanbilaga 1 och 2). Lommaflyet är en av Blekinges största kvarvarande någorlunda orörda myrar. Centralt i myrkomplexet ligger Lommagölen som är en källsjö med klart vatten, vilket är ovanligt för myrgölar i regionen. Mossen har ända fram på 1960-talet varit ganska öppen, men naturlig succession i kombination med effekter från dikningar under 1960- och 70-talet, har inneburit att tallskog kunnat etablera sig på vissa avsnitt av myren.

Stora delar av reservatet utgörs idag av tallmosse av skvattramtyp, men cirka fem hektar är fortfarande tämligen öppen med ett glest trädskikt av igenväxningskaraktär. Insprängt i myrkomplexet ligger moränåsar med gammal granskog med gott om torrakor och lågor i olika nedbrytningsstadier. Ett par

små trädbevuxna kärr finns i norra delen av reservatet.

En handfull rödlistade eller tidigare rödlistade arter har noterats, bland annat *brandticka* och *tallticka*. Tallmossarna i reservatet är också viktiga livsmiljöer för *tjäder*, *spillkråka* och andra fågelarter.

Inom reservatet finns av naturliga skäl få kulturhistoriska lämningar. I norra delen finns enstaka rotfruktsgröpar och i en sydvästlig utlöpare av reservatet ligger några husgrunder och en stenmur i anslutning till en gammal mossodling.

Större delen av reservatet ingår i riksintresse för naturvård och cirka två tredjedelar av reservatet omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv (Natura 2000). Myren ingår även i den nationella myrskyddsplanen, och beskrivs som skyddsvärt i rapporten Blekinges skogar (Brunet 2003). Det är viktigt att området får behålla sin vildmarksprägel, vilket innebär att inga anordningar för friluftslivet, exempelvis spänger eller markerade leder, planeras inom reservatet.

2.1 Administrativa data

Tabell 1. Administrativa data.

Objektnamn	Lommaflyet
Objektnummer	10-02-123
Skyddsform	Naturrestat
Beslutsdatum	2022-11-08
Natura 2000-objektkod	SE 0410227 Lommaflyet
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)	X: 538934 Y: 6252753
Kartor	<i>Topografiska kartan</i> 4F SO Lessebo <i>Ekonomiska kartan</i> 4F0h Dunkamåla
Total areal	45,8 ha
Landareal	43,8 ha
Vattenareal	2,0 ha
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen Blekinge
Kommun	Karlskrona
Lägesbeskrivning	Cirka 2 km väster om Ledja
Sakägare	Markägare, jakträttsinnehavare
Fastigheter	Delar av Saleboda 1:6 och Dunkamåla 1:9 och 1:10. Outredd del av Lommagölen (Dunkamåla). Delar av Ledja 1:32, 1:53 och 1:82 samt Årkils-måla 1:36.
Samfälligheter	-
Nyttjanderätter	Jakt
Naturtyper	Areal (ha)
<i>Skogsmark</i> Natura 2000	Totalt 39,5 ha, varav: <i>Skogbevuxen myr</i> (91D0) 30,8 ha <i>Taiga</i> (9010) 8,7 ha
Övriga	Björksumpskog (9925) - ingår i taigan
<i>Våtmarker</i> Natura 2000	Totalt 4,3 ha, varav: <i>Öppna mossar och kärr</i> (7140) 4,3 ha

Sötvatten Övriga	Totalt 2,0 ha, varav: Göl/källsjö 2,0 ha
Arter	Se Tabell 2
Prioriterade bevarandevärden	
Naturmiljöer/Markslag	Skog, myrmark
Naturtyper	Öppna mossar och kärr, skogbevuxen myr, taiga
Strukturer	Varierad åldersstruktur, död ved, senvuxna träd, stabilt eller tillväxande torvskikt
Funktioner	Naturlig hydrologi, ekosystemtjänster, grön infrastruktur
Arter	Brandticka, pudrad kärrtrollslända, tjäder
Friluftsliv	Vildmarksprägel, större sammanhängande område med höga upplevelsevärden

Tabell 2. Rödlistade, EU-listade och andra ovanliga arter och signalarter som rapporterats från reservatsområdet under senare år (Rödlistningskategorier: CR = akut hotad, EN = starkt hotad, VU = sårbar, NT = nära hotad). Signalarter (S) är indikatorarter som är användbara för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden. Övriga arter (Ö) är intressanta arter som bedöms värda att nämna.

Art	Nation- ella rödlis- tan	EU:s fågeldirek- tiv	EU:s art- och habitatdi- rektiv	Signalart/ övrig art
Svampar				
Brandticka <i>Pycnoporellus fulgens</i>				S
Tallticka <i>Phellinus pini</i>	NT			S
Trådticka <i>Clomacocystis borealis</i>				S
Rävticka <i>Inonotus rheades</i>				S
Dropptaggsvamp <i>Hydnellum ferrugineum</i>				S
Kärlväxter				
Grönpyrola <i>Pyrola clorantha</i>				S
Insekter				
Pudrad kärrtrollslända <i>Leucorrhinia albifrons</i>			Bilaga 4	
Torvmossetaggmätare <i>Carsia sororiata</i>				Ö
Mjölonmätare <i>Macaria carbonaria</i>				Ö
Fåglar				
Tjäder <i>Tetrao urogallus</i>		Bilaga 1		
Mindre hackspett <i>Dendrocopus minor</i>	NT			
Spillkråka <i>Dryocopus martius</i>	NT	Bilaga 1		
Talltita <i>Poecile montanus</i>	NT			
Sparvuggla <i>Glaucidium passerinum</i>		Bilaga 1		
Pärluggla <i>Aegolius funereus</i>		Bilaga 1		

2.2 Naturförhållanden

Lommaflyet är en av länets största kvarvarande förhållandeviss orörda myr. Det omkring 46 hektar stora naturreservatet omfattar större delen av Lommaflyet men även en granskogs- och myrmosaik av naturskogskaraktär i nordväst, ett par smala fastmarks-

remсор blandskog i kanten mot myren, samt en mindre barrskog på fastmarksöar i sydost (se skötselplanebilaga 4). Dessutom ingår några mindre björksumpskogar i norra delen.

Figur 3. Lommagölen, med blommande vitag på gungflyet i förgrunden. Foto: Åke Widgren 2021-08-04.

2.2.1 Hydrologi, topografi och geologi

Lommaflyet ligger på vattendelaren mellan Lyckebyåns och Silletorpsåns avrinningsområden (se bilaga 3), cirka 110 meter över havet. Området ligger i en svagt kuperad terräng där våtmarkerna fyller ut de lägsta partierna och har begränsad avrinning genom ett nätverk av mer eller mindre igenvuxna diken som dels mynnar via Gäddgölen i Silletorpsån i sydväst, dels i Lyckebyån i öster. Markfuktighetskartan (bilaga 4) visar översiktligt myrens blötaste delar, som dels utgörs av äldre diken, dels av naturliga kärrstråk (främst laggkärr). Myren är svagt skålformad med lägsta punkten vid gölen. Lommagölen är en källsjö och är speciell genom att ha klart och drickbart vatten utan smak av den omgivande myren. Sjön har ett stabilt, neutralt pH-värde och visar inga tecken på att vara föroreningspåverkad. Jordarterna utgörs av torv och sandig morän över en berggrund av smålandsgranit.

2.2.2 Översiktlig vegetationsbeskrivning

Lommaflyet utgör en mosaik av öppen rismosse (klassad som öppna mossar och kärr) och tallmosse av skvattramtyp (klassad som skogbevuxen myr). De torrare områdena domineras av röd vitmossa, rostvitmossa och flaggvitmossa i bottenkiktet. I fältskiktet ses ljung, hjortron, tuvull och på tuvorna tranbär i stor mängd. I tallmossarna domineras skvattram och olika bärris. Andra arter är rosling, och hjortron som i denna miljö är fertila. Bland mossorna märks klubbvitmossa, väggmossa och räffelmossa. Närmast gölen finns kärrartade gungflyn med arter som dystarr, topplösa, ängsull, vitag, brunven och

rundsileshår samt flera olika arter av vitmossa, till exempel praktvitmossa, flaggvitmossa, uddvitmossa, röd vitmossa och flytvitmossa. Lövsumpskogarna domineras av björk, men även enstaka klibbalar på socklar förekommer.

På fastmark växer gammal granskog, delvis naturskogsartad, med rik förekomst av lågor i olika nedbrytningsstadier (klassad som taiga). På några av lågorna växer den tidigare rödlistade brandtickan, som anses vara beroende av att lågan först har koloniserats av klibbticka. Lågor och högstubbar av gran med klibbticka är vanliga i reservatet, vilket innebär att det bör finnas gott om substrat för brandticka i skogen. Även trådticka har hittats inom området. Arten som är ganska ovanlig i Sydsverige har ett signalvärde för skyddsvärd barrsumpskog. På fastmarksholmarna i sydost finns en liten förekomst av grönpyrola, vilken också är signalart för skog med naturvärden.

2.2.3 Djurliv

Faunan i området kräver ytterligare undersökningar. Sannolikt finns här många insektsarter som inte noterats i området tidigare. Arter som dock kan nämnas är mjölonmätare och torvmossetaggmätare som har få observationer i länet, och tjäder som ses regelbundet i reservatet. Flera arter av kärrtrollsländor flyger längs kanterna på Lommagölen, bland annat pudrad kärrtrollslända, som är listad i art- och habitatdirektivets bilaga 4. Tjäder, spillkråka, spurvuggla och pärluggla är listade i fågeldirektivets bilaga 1.

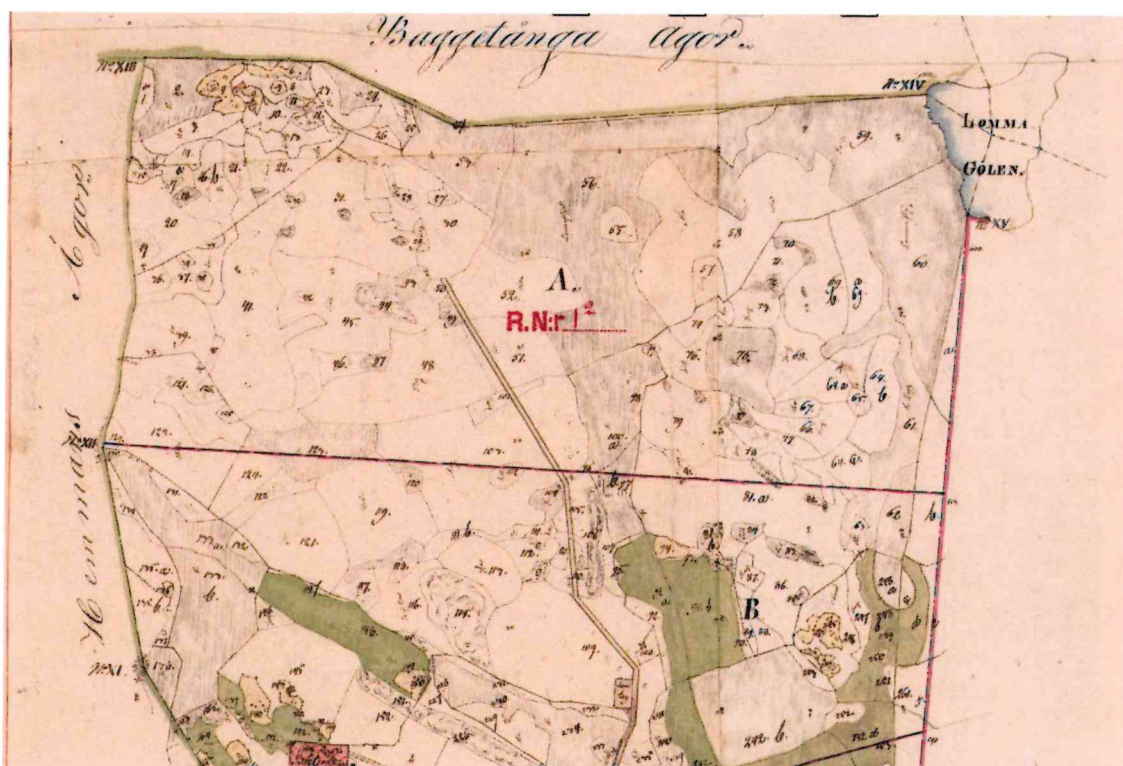
Figur 4. Pudrad kärrtrollslända är en vanlig art vid Lommagölen. Foto: Lars-Göran Olsén 2013-07-20.

2.3 Historisk samt nuvarande mark- och vattenanvändning

2.3.1 Det historiska landskapet

Historiskt har Lommaflyet varit avlägsen utmark för tre olika byar och Lommagölen utgör idag skärningspunkt för Ledja, Dunkamåla och Ärkilsmåla. Lantmäterihandlingar

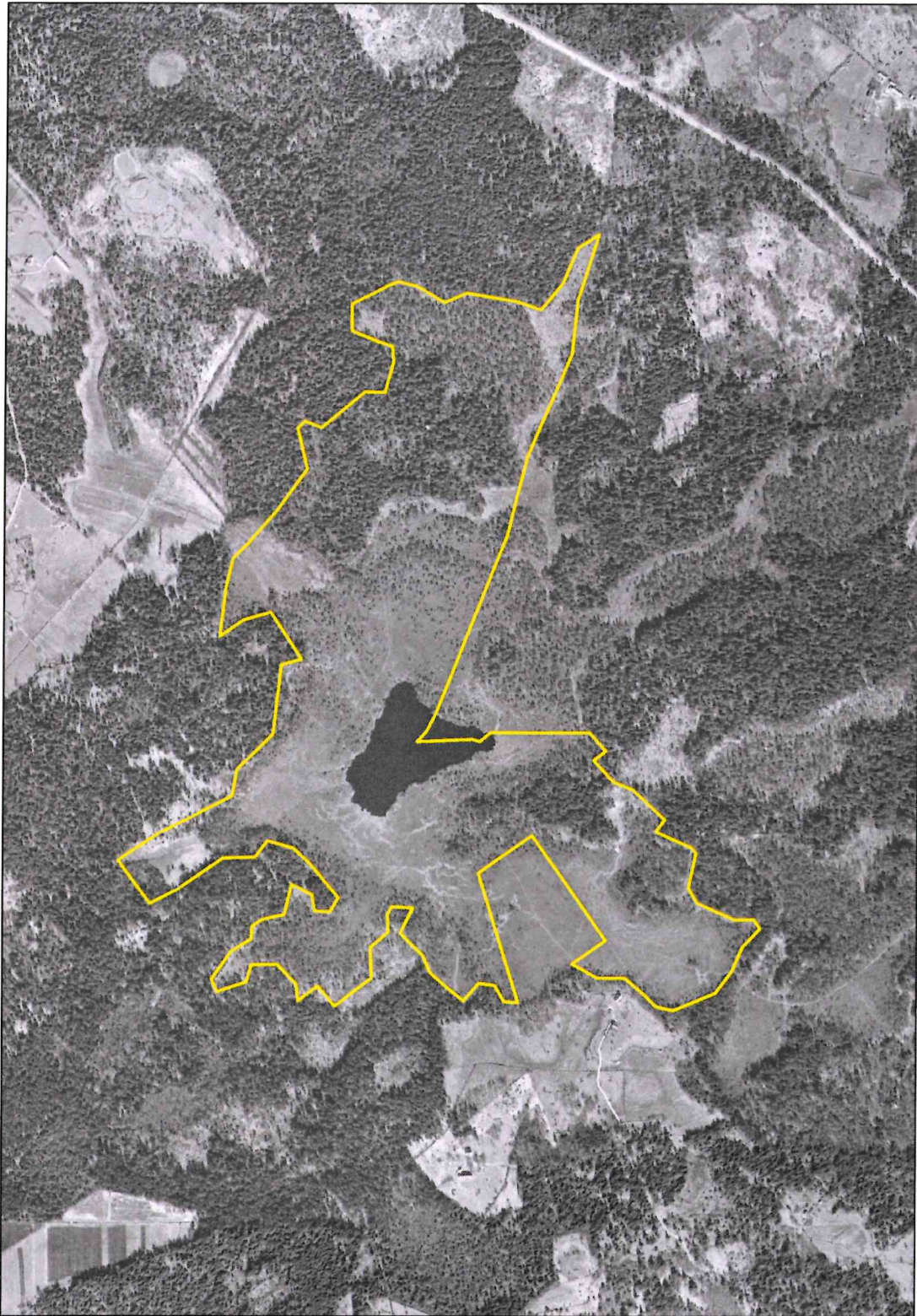
från laga skifte inom Dunkamåla och Ledja byar 1835–36 visar att myren då var mer vidsträckt, och i periferin omfattade ytor som idag är mossodlingar eller skogbevuxna torvmarker. Myren beskrivs kort och gott som ”fly” (gråfärgat på kartan, Fig. 5). Ett av få områden med enstaka (knappt skönjbara) trädssymboler på kartan var det sammanhängande fastmarksområdet, omgivet av myrmark sydväst om gölen (utanför reservatsområdet). Området benämndes ”Eköen” vilket antyder att det bör ha varit bevuxet med gles ekskog. Delar av fastmarksöarna sydost om gölen beskrevs på kartan över Ledja som ”ljungbeväxt backe”, vilket tyder på att de var skoglösa.

Figur 5. Karta till laga skifte inom Dunkamåla by, upprättad 1833 (Lantmäteristyrelsens arkiv 1835). Lommagölen ligger i det högra övre hörnet av kartbilden. Kartan är vriden så att norr är snett upp till vänster i bilden.

Under de följande hundra åren tycks trädskiktet på omgivande fastmarker ha tätat. Den häresekonomiska kartan från 1915–19 visar att de i början av 1900-talet var bevuxna med en blandning av löv- och barrskog.

Myren, bortsett från den nordligaste delen, var ända fram på 1960-talet i stort sett öppen enligt flygfoto från 1961 (Fig 6), vilket också tyder på att den då var relativt opåverkad av dikning. Naturlig succession i kombination med kvävenedfall och effekter från dikningar i främst de perifera delarna, har därefter gynnat beskogningen av mossen. En del gamla, knotiga tallar på myren sägs ha avverkats på 1990-talet. Annars är det mycket länge sedan något skogsbruk bedrevs inom reservatets gränser. Vilken betydelse den pågående klimatförändringen kommer att få är svårbedömt. Ett möjligt scenario är att minskad nederbörd kommer att leda till sänkt grundvatten, vilket ytterligare riskerar att påskynda igenväxningen av myren.

Figur 6. Flygbild över Lommaflyet från 1961, vilken visar att myren då var betydligt öppnare än idag.

På fastmark norr om reservatet finns rikligt med rotfruktsgropar spridda inom ett stort område, vilka med stor sannolikhet härrör från tiden då svedjebruket släpptes fritt 1805, och som bär vittnesbörd om den omfattande brännvinsbränning som förekom i länet. Flera sådana gropar finns även inom naturreservatet, två i norr och minst tre i öster. Dessa är markerade som fornlämningar/kulturlämningar (R) på kartan i bilaga 5.

Figur 7. Rotfruktsgrop i reservatets norra del. Foto: Lars-Göran Olsén 2013-12-18.

För övrigt finns det få kulturhistoriska lämningar inom reservatet. På en fastmarksremsa i sydväst ligger dock flera grunder efter ett torpställe från 1800-talet (markerat som fornlämning/kulturlämning (R) på kartan i bilaga 5), vilket var raserat och försvunnet redan på häradskartan 1916–20.

2.3.2 Nuvarande mark- och vattenanvändning

Som tidigare nämnts har inget skogsbruk bedrivits inom reservatsområdet på mycket länge. Däremot gränsar området till brukad skogsmark, bland annat flera mindre hygen. Jakt förekommer i området.

Idag bär reservatsområdet prägel av vildmark och få människor besöker det, bortsett från ett fåtal närboende. Det är önskvärt att området även i framtiden får behålla denna vildmarksprägel och att människor som besöker reservatet får uppleva ett för länet tämligen stort och orört myrmarksområde.

2.4 Källförteckning

Litteratur, rapporter, inventeringar, underlagsmaterial, mm

- Brunet, J. 2003. *Blekinges skogar – biologisk mångfald samt urval och skötsel av skogsreservat*. Länsstyrelsen i Blekinge län. Rapport 2003:1
- Ekologgruppen och Lunds universitet GIS-centrum. 2007. *Historiska våtmarker i Blekinge*. Länsstyrelsen i Blekinge län. Rapport 2008:5.
- Franzén, L. 1994. *Våtmarker i Blekinge*. Länsstyrelsen i Blekinge län.
- Henriksson, B. 1995. Fjärilsinventering av Lommagölen Ledja 1995. Opublicerad intern rapport. Länsstyrelsen i Blekinge. 2016. *Bevarandeplan för Natura 2000-område SE0410227 Lommaflyet*
- Naturvårdsverket 2007. Myrskyddsplan för Sverige. Delrapport – objekt i Götaland. Naturvårdsverket. Rapport 5670.
- Skogsstyrelsen. 1996. *Registrerat objekt med naturvärden N 2501–1996*
- Skogsstyrelsen. 1996. *Registrerat objekt med naturvärden N 3565–1996*

Kartor

- Lantmäteriet. 2021. Historiska kartor. Rikets allmänna kartverks arkiv. *Häradsekonomska kartan, 1915-19, Fur J112-4-29*. <https://etjanster.lantmateriet.se/arkivsok/s/search.html>
- Lantmäteriet. 2021. Historiska kartor. Rikets allmänna kartverks arkiv. *Häradsekonomska kartan, 1915-19, Nävragöl J112-4-30*. <https://etjanster.lantmateriet.se/arkivsok/s/search.html>
- Lantmäteriet. 2021. Historiska kartor. Lantmäterimyndigheternas arkiv. *10-Sil-37. Gränsbestämning, Laga skifte 1835 – Dunkamåla by*. <https://etjanster.lantmateriet.se/arkivsok/s/search.html>
- Lantmäteriet. 2021. Historiska kartor. Lantmäterimyndigheternas arkiv. *10-Röd-61. Laga skifte 1836 – Ledja by*. <https://etjanster.lantmateriet.se/arkivsok/s/search.html>
- Lantmäteriet. 2017. *61_Fh_033_14*. Analog flygbild 1961. <https://geolex.etjanster.lantmateriet.se/#>
- Lantmäteriet. 2021. Historiska kartor. Rikets allmänna kartverks arkiv. *Ekonomiska kartan, 1971, Dunkamåla J133-4F0h72*. <https://etjanster.lantmateriet.se/arkivsok/s/search.html>
- Lantmäteriet. 2021. Historiska kartor. Rikets allmänna kartverks arkiv. *Ekonomiska kartan, 1971, Åbyholm J133-4F1h72*. <https://etjanster.lantmateriet.se/arkivsok/s/search.html>
- Sveriges Geologiska Undersökning. 1990. *Provisoriska översiktliga berggrundskartan Karlskrona*. SGU Ser. Ba nr 44.
- Sveriges Geologiska Undersökning. 2009. *Jordartskartan 4F Lessebo SO*. SGU specialkarta.

Internetkällor

- Artdatabanken. 2021. *Artfakta*. <http://artfakta.artdatabanken.se/>
- Artportalen. 2021. <http://artportalen.se>
- Riksantikvarieämbetet. 2021. *Fornsök*. <http://www.raa.se/cms/fornsok/start.html>
- Rosengren, I. 2016. *Den svenska vattenbristen kan bli långvarig*. <http://www.forskning.se/2016/06/29/den-svenska-vattenbristen-kan-bli-langvarig/> Hämtat 2017-03-29
- SGU. 2021. *Jordarter 1:25000-1:100000*. <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>
- SGU. 2021. *Berggrund 1:1 miljon*. <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-berggrund-1-miljon.html>

Muntliga och skriftliga kontakter

Thomas Persson, tidigare förste antikvarie på Blekinge museum

3 Planerad markanvändning och skötsel

3.1 Övergripande mål för skötseln

Målet med naturreservatets skötsel är att bevara och utveckla ett för regionen stort och tämligen orört myrlandskap med dess naturmiljöer, naturtyper och skyddsvärda arter i gynnsamt bevarandetillstånd. Reservatet ska ha naturliknande hydrologi och rikligt med strukturer och funktioner som utgör gynnsam livsmiljö för och gynnar dess arter av växter, insekter, kryptogamer och andra organismer med krav på lång skoglig kontinuitet, öppen myrmark och gles tallskog.

3.2 Generella riktlinjer

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för fauna och flora sparas såsom grova träd, senvuxna träd, hålträd, boträd, stående döda och döende träd, vindfällan och lågor såväl på land som i vatten. Gran ska inte förekomma på myren eller tallmossen, utan röjs bort. Barkborreangripna träd som avverkas av naturvårdsskäl ska i första hand barkas och lämnas på platsen. Vid större angrepp kan en del träd tas ut ur området.

Alla skötselåtgärder inom naturreservatet ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark, vatten, vedinsekters fortplantning samt växt- och djurliv i övrigt inte uppstår.

Kulturhistoriska lämningar såsom rotfruktsgropar, stenmurar och miljöer med torpruiner och odlingsrösen ska bevaras och åskådliggöras. Detta sker praktiskt genom att de hålls fria från träd samt uppväxande sly och buskar. Stenar som fallit ner från stengårdsgårdar läggs tillbaka. Ny sten får inte läggas på.

Alla skötselåtgärder inom naturreservatet, exempelvis avverkning och uttransport av virke, ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark, vatten, vedinsekters fortplantning samt växt- och djurliv i övrigt minimeras.

Skulle invasiva arter, sjukdomar eller skadedjursangrepp på växt- och djurliv bli ett problem inom naturreservatet ska detta hanteras och bekämpas på lämpligt sätt utifrån rådande kunskapsläge och erfarenheter. Vid bekämpning av sjukdom eller andra typer av angrepp ska största möjliga hänsyn tas till områdets bevarandevärden och inte fler åtgärder vidtas än vad som är nödvändiga. Åtgärderna får inte hota naturreservatets bevarandesyften.

Hot och negativ påverkan

Konkreta hot mot naturvärden i naturreservatet, som kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel eller Natura 2000, beskrivs under berörda skötselområden. Potentiella hot, som inte är aktuella i dagsläget, är:

- dikesrensning som påverkar områdets hydrologi,
- spridning av kalk, aska eller gödningsmedel på myrmarken, vilket bland annat skulle kunna skada mossfloran,
- fordonskörning, som ger markskador.

3.3 Indelning i skötselområden

Naturreseptatet har delats in i tre olika skötselområden (se bilaga 5):

Skötselområde 1. Myrmark med skötsel

Skötselområde 2. Skog (inklusive skogbevuxen myr) med begränsad skötsel

Skötselområde 3. Sjö utan skötselbehov

3.4 Mål och åtgärder för skötselområden

3.4.1 Skötselområde 1: Myrmark med skötsel

Areal: 4,3 ha

Beskrivning

Runt Lommagölen och söder därom finns tre skilda delområden med öppen rismosse på sammanlagt fem hektar. Dessa har inte påverkats av äldre dikningar i samma omfattning som övriga delar av flyet men, viss igenväxning har ändå skett under senare år. Arter som dystarr, topplösa, ängsull, vitag, brunven och rundsileshår förekommer. Storsileshår har funnits tidigare, men det är osäkert om arten ännu finns kvar.

Fig. 8. Öppen rismosse, som växer igen med tall. Foto: Åke Widgren 2021-09-24.

Bevarandemål

Hydrologin ska styras av främst naturlig påverkan, samt ha strukturer och formelement som tuvor, höljor, drog och gungflyn. Krontäckningen ska vara högst 30 %. Förekomsten av för naturtypen typiska arter som rundsileshår och vitag ska vara god. Igenväxningsvegetation ska inte förekomma i någon större grad. Arealen öppna mossar och kärr (7140) ska vara minst 4 ha.

Hot

Skötselområdet hotas på sikt av igenväxning till följd av bland annat de äldre dikenens avvattning samt av ökad torr- och våtdeposition av kväve.

Skötselåtgärder

- Röjning av tall, björk, gran och andra inträngande träd eller buskar, vid behov (igenväxning).
- Städning/insamling av gammal taggtråd, som finns på delar av myren.

Behov av inventeringar/utredningar

- Uppföljning av igenväxningen på de öppna delarna av myren.
- Utredning av möjligheterna att restaurera myrens hydrologi, utan att det påverkar områden utanför reservatet.
- Inventering av områdets kryptogamflora, svampar och eventuellt insektsfauna bör göras, för att få en fördjupad kunskap om naturvärdena.

3.4.2 Skötselområde 2: Skog med begränsad skötsel

Areal: 39,5 ha, varav:

Delområde 2a: 30,8 ha. Tallmosse (skogbevuxen myr)

Delområde 2b: 8,7 ha. Taiga (inklusive små lövsumpskogar)

Beskrivning

Större delen av Lommaflyet består av *skogbevuxen myr*. Trädsiktet domineras av tall, men även glasbjörk och gran förekommer. Vegetationen utgörs främst av ljung, skvattram, hjortron, blåbär, lingon, rosling, tranbär, tuvull och vitmossor som rostvitmossa och flaggvitmossa samt olika starrarter.

Figur 9. Skvatramtallmosse i sydväst. Foto: Åke Widgren 2021-08-31.

Myren har under 1900-talet utvecklats från att vara relativt öppen till att idag vara mer eller mindre tätt skogbevuxen. Myren är i huvudsak hydrologiskt intakt, men påverkas lokalt av några äldre diken.

I reservatets norra del finns en skogs-myrmosaik av granskog, björksumpskog och små kärr. I sydöstra delen finns ett par fastmarksöar med grandominerad barnnatskog, där bland annat grönpyrola har påträffats. På några ställen runt myren ingår även smala kantzoner med tall/granskog på fastmark. Brandticka (signalart för skyddsvärd skog, tidigare rödlistad) har påträffats i skötselområdets norra del och på fastmarksöarna i sydost.

Figur 10. Tallhögstubbe med hackspår av spillkråka, på en av fastmarksöarna i sydost. Foto: Åke Widgren 2021-08-04.

Skötselområdet innehåller även kulturhistoriska lämningar i form av enstaka rotfruktsgröpar (i N och på fastmarksöarna i SO) samt grunden efter ett torpställe (i SV).

Bevarandemål

Det övergripande målet är att bevara och utveckla den skogbevuxna talldominerade myren, björksumpskogen samt barnnatskogen med dess naturvärden och naturligt förekommande biologiska mångfald.

Inom skötselområdet ska finnas minst 30 ha *skogbevuxen myr* (91D0) och 8 ha barnnatskog (*taiga* (9010), inklusive björksumpskog).

Torvtäckets ska vara stabilt eller tillväxande och inte påverkat av mänskliga ingrepp. Hydrologin ska styras av främst naturlig påverkan. I skötselområdets trädskikt ska finnas tallkontinuitet, varierad åldersstruktur och ett stort inslag av gamla träd. Skötselområdet ska hysa lämpliga livsmiljöer för mossor, kärlväxter, svampar och djur knutna

till naturtyperna, till exempel för de typiska arterna tjäder, spillkråka och stjärnstarr, liksom för den i reservatet prioriterade arten brandticka. Den grandominerade barrskogen (2b) ska successivt utvecklas till barrnatskog med varierad ålder och trädslagsfördelning samt inslag av död ved (torrakor, lågor). Inslaget av tall bör öka.

Hot

Den skogbevuxna myren hotas långsiktigt av ett alltmer slutet trädskikt, både genom uppväxande ung tall samt viss invandring av gran.

Skötselåtgärder

- Gran tillåts inte breda ut sig i tallmossen (2a), utan röjs kontinuerligt bort.
- I den grandominerade barrnatskogen i norr och på fastmarksöarna i sydost (2b) gynnas föryngringen av tall genom punktinsatser, om så är möjligt.
- Lövsumpskogen utvecklas främst genom naturlig dynamik, som självföryngring, och att enskilda trädindivider dör av naturliga orsaker.
- Skadade granar inom område 2b som angripits av granbarkborre eller annan skadegörare ska kunna fällas. Vid nedtagning av träd ska högstubbar om möjligt tillskapas. Fällda träd ska oskadliggöras som yngelplats för granbarkborre eller annan allvarlig skadegörare. Vid större angrepp kan en del träd tas ut ur området.
- Framröjning av forn- och kulturlämningar.
- Städning/insamling av gammal taggtråd, som finns på delar av myren.

Behov av inventeringar/utredningar

- Inventering av områdets kryptogamflora, svampar och eventuellt insektsfauna bör göras, för att få en fördjupad kunskap om naturvärdena.
- Utredning av möjligheterna att restaurera myrens hydrologi, utan att det påverkar områden utanför reservatet.

3.4.3 Skötselområde 3: Sjön (Lommagölen)

Areal: 2,0 ha

Beskrivning

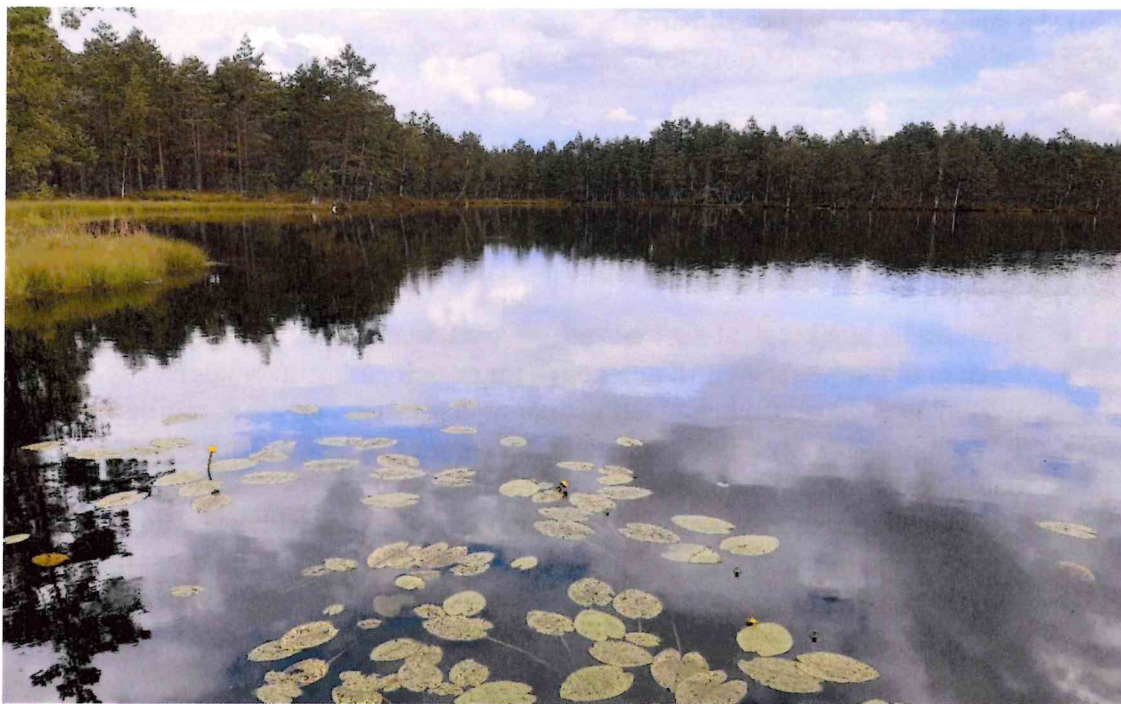
Lommagölen, i myrens centrala del, har klart vatten vilket sannolikt beror på uppträngande källvatten. Enligt de vattenkemiska provtagningar som gjort sedan 1985 har gölen bibehållit ett ganska högt pH-värde (nästan alltid över 6,0) och en god buffringskapacitet (vanligtvis över 0,2 mekv/l). Ett 20-tal arter av trollsländor och flicksländor har observerats vid gölen och i området runt omkring, bland annat pudrad kärrtrollslända. Småvuxen abborre förekommer, liksom gul näckros. I övrigt är växt- och djurlivet inte närmare undersökt.

Bevarandemål

Sjön ska bevaras hydrologiskt intakt, och med klart vatten. pH-värdet ska vara minst 6,2 och alkaliniteten minst 0,2 mekv/l. I och vid sjön ska det finnas lämpliga livsmiljöer för sländor, bland annat den för reservatet prioriterade arten *pudrad kärrtrollslända*.

Hot

Inga kända hot förekommer.

Figur 11. Gul näckros i Lommagölen's södra del. Foto: Åke Widgren 2021-08-04.

Skötselåtgärder

Inga för närvarande.

Behov av inventeringar/utredningar

- Översiktlig inventering av sjöns växt- och djurliv är önskvärd.
- Uppföljning av sjöns vattenkvalitet.

3.5 Friluftsliv och turism

Beskrivning

Delar av Lommaflyet har bitvis ett trampkänsligt fältskikt vilket gör det olämpligt att markera en stig utan att spånga den över fuktig mark. Spänger över myrmarkerna skulle bli ett störande element i landskapsbilden och föreslås därför inte i denna skötselplan. Dessutom skulle spänger till Lommagölen kunna orsaka ett ökat slitage invid gölen.

För personer som är vana vid att gå i terräng utan stigar har dock området mycket att ge; gammal granskog och stora områden med mer eller mindre trädbevuxna mossar runt Lommagölen. Hela reservatet präglas av orördhet och vildmark, trots att området har genomgått förändringar de senaste hundra åren.

Naturreseptatet nås enklast från vägen mellan Holmsjö och Ledja, från vilken en mindre grusväg (800 meter) leder fram till en parkering i anslutning till reservatet. Närmaste tätort är Holmsjö, omkring 5 kilometer väster om myren. Närmaste busshållplats finns i Ledja, omkring 3 kilometer från reservatets parkering.

Bevarandemål

Områdets natur ska kunna upplevas utan att reservatets natur- och upplevelsevärden påverkas negativt. På grund av områdets vildmarkskaraktär och orördhet ska inget göras för att underlätta tillgängligheten inom reservatet, utan bara för att komma till reservatet. Besökare ska dels få möjlighet att lära sig mer om områdets naturvärden, dels beredas möjlighet till rekreation och stora naturupplevelser genom att vistas i ett naturskönt landskap.

En parkeringsplats med utrymme för 4–6 bilar ska finnas (utanför reservatsgränsen i norr). En väl underhållen informationstavla med beskrivning av reservatet och dess värden ska finnas vid parkeringsplatsen, liksom bänkar och bord.

Istandsättningsåtgärder

En parkeringsplats iordningställs i nordväst, utanför reservatet (se skötselplanebilaga 5) och en informationstavla med beskrivning av reservatet och dess naturvärden sätts upp vid den, liksom rastmöbler.

Underhållsåtgärder

Regelbunden översyn av parkeringsplats, informationstavla, bord och bänkar.

Ansvarig

Reservatsförvaltaren.

4 Utmärkning av reservatsgräns

Utmärkning av reservatets gräns ska utföras av reservatsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

5 Bränder och brandbekämpning

Förekomsten av bränder är en av de viktigaste förutsättningarna för att kunna bevara naturvärden i delar av våra skogar. Genom naturvårdsbränning kan naturvärden kopplade till brand bevaras. Det är dock inte aktuellt med naturvårdsbränning inom naturreservat Lommaflyet, på grund av att den största delen av reservatet utgörs av våtmark, dess begränsade areal samt dess läge i direkt anslutning till annan skogsmark.

Spontana bränder i reservatet släcks enligt gällande lagar. Räddningstjänstens ansvarar för släckningsarbetet. Vid släckning bör arbetet ske med så stor försiktighet som är möjligt utifrån rådande omständigheter. För att undvika skador på naturvärden, och om möjligt ta tillvara brandens positiva effekter, kontaktas reservatsförvaltaren på Länsstyrelsen i så tidigt skede som möjligt för samråd. Vatten för släckningsarbete bör inte tas från Lommagölen, främst på grund av risken för körskador

Eftersläckning

När branden anses vara släckt eller utan uppenbar risk att sprida sig överlämnas ansvaret för eftersläckning och bevakning till fastighetsägaren. Eftersläckning bör i största möjliga mån ske på sätt så att naturvärden gynnas och inte skadas, och fastighetsägaren bör samråda med reservatsförvaltaren. Förvaltaren kan bistå i arbetet med eftersläckning

och efterbevakning efter dialog med fastighetsägaren. Förvaltaren kan inte ta över det juridiska ansvaret för efterbevakning.

Eftersläckningen är den fortsatta, avslutande släckningen av pyrande eld efter skogsbrand. Om möjligt bör eftersläckningen i första läget koncentreras till skyddszoner i brännans ytterkanter. Skyddszonernas bredd bedöms från fall till fall beroende på risken för spridning till omgivningen. När brännans skyddszoner har säkrats tas ställning till om och när hela brännan ska släckas. För flera av de brandberoende/-gynnade arterna är glödbränder mycket viktiga och om möjligt kan det vara lämpligt att låta glödbränder få brinna ut av sig själva eller åtminstone inte släckas omedelbart.

Åtgärd efter brand

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av branden. Vid behov ändras skötselplanen genom beslut av länsstyrelsen.

6 Jakt och fiske

Förutom förbudet mot jakt på skogsfågel regleras inte rätten till jakt inom naturreservatet i reservatsföreskrifterna. Jaktutövandet får inte ske i strid med reservatsbestämmelser eller skötselplan. Rätten till fiske regleras inte i reservatsföreskrifterna.

7 Tillsyn, dokumentation och uppföljning

7.1 Tillsyn över föreskrifter

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av föreskrifter.

7.2 Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning kommer att ske enligt gällande riktlinjer från Naturvårdsverket.

7.3 Dokumentation av skötselåtgärder

Ansvarig förvaltare dokumenterar utförda skötselåtgärder.

8 Kostnader och finansiering

Länsstyrelsen bekostar åtgärder enligt skötselplanen.

9 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Tabell 3. Planerade skötselåtgärder.

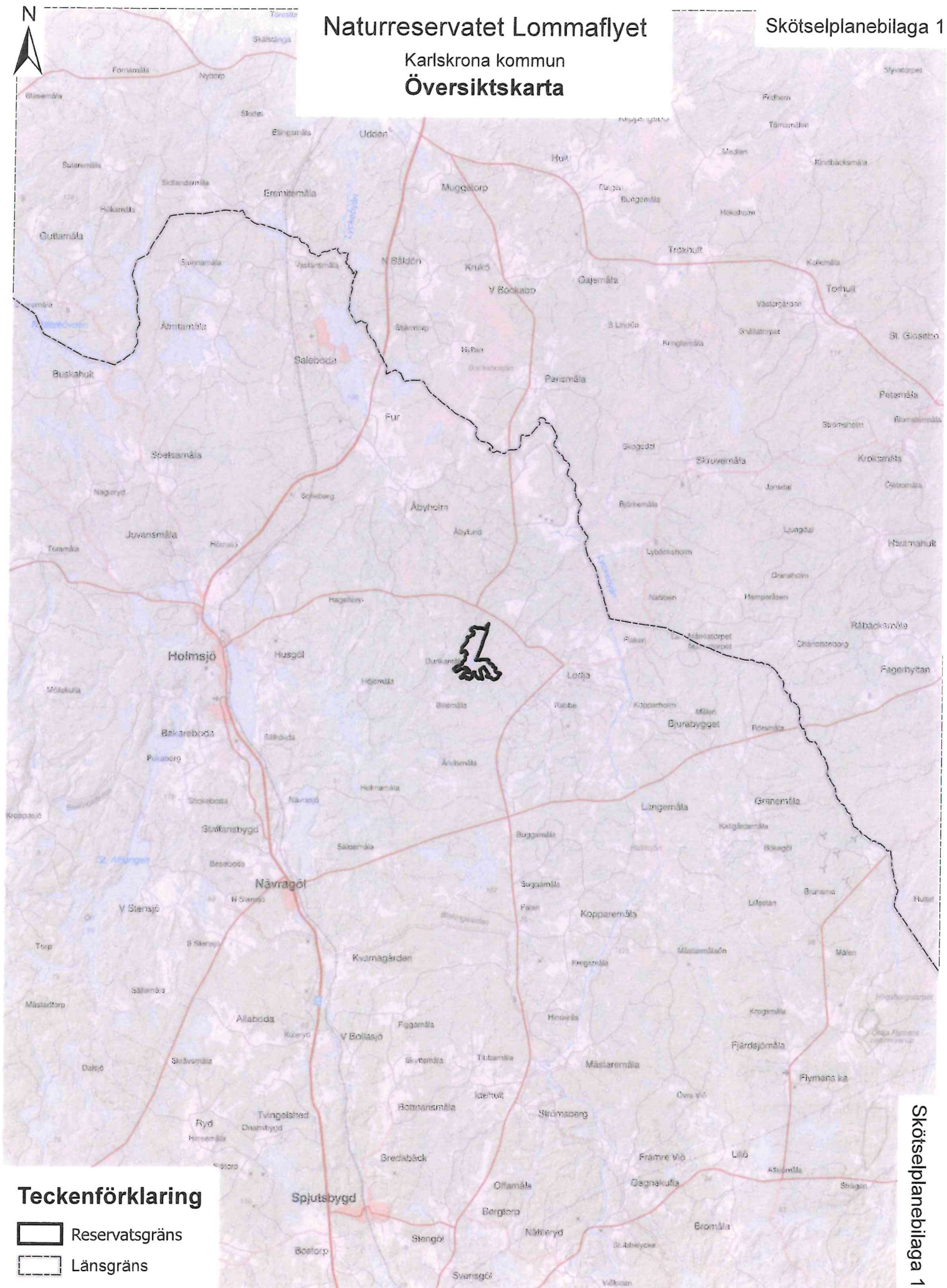
Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet*	När/frekvens
Gränsmarkering	Hela naturreservatet	Naturvårdsförvaltaren	1	Snarast
Röjning av igenväxningsvegetation (ung gran mm)	Skötselområde 1 och 2	Naturvårdsförvaltare/markägare	1	Vid behov
Punktinsatser för att gynna uppväxande tall	Skötselområde 2b	Naturvårdsförvaltare eller markägare	2	Vid behov
Underhåll av befintlig parkering och väg	Norr om naturreservatet	Naturvårdsförvaltare eller markägare	1	Vid behov
Uppsättande av rastmöbler	Vid parkeringsplatsen	Naturvårdsförvaltaren	1	Snarast
Uppsättande av informationstavla	Vid parkeringsplatsen	Naturvårdsförvaltaren	1	Snarast
Underhåll av informationstavla och rastmöbler	Vid parkeringsplatsen	Naturvårdsförvaltaren	1	Vid behov
Framröjning av forn- och kulturlämningar	Skötselområde 2	Naturvårdsförvaltaren	2	Inom 1–2 år
Uppstädning/insamling av gammal taggtråd	Skötselområde 1 och 2	Naturvårdsförvaltaren	2	Inom 5 år
Nedtagning av barkborreangripna granar	Skötselområde 2b	Naturvårdsförvaltaren	1	Vid behov
Utredning av möjligheterna att restaurera myrens hydrologi	Skötselområde 1 och 2	Länsstyrelsen	2	Inom 5 år
Inventering av reservatets kryptogamflora, svampar och insektsfauna, samt av sjöns växt- och djurliv	Berörda delar av naturreservatet	Länsstyrelsen	2	När möjligt
Dokumentation av skötselåtgärder	Hela naturreservatet	Naturvårdsförvaltaren	1	Efter utförda åtgärder
Uppföljning av bevarandemål	Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	1	Enligt särskilt fastställd uppföljningsplan

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

Naturreservatet Lommaflyet i Karlskrona kommun har bildats i syfte att skydda att bevara, vårda och bitvis återställa en i huvudsak intakt, skålformad myr som ingår i Natura 2000 och den nationella myrskyddsplanen. Syftet är också att bevara, vidareutveckla, vårda och bitvis återställa biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer, såsom öppen och skogbevuxen myr, lövsumpskog och barrnaturskog.

Naturreservatet bidrar till uppfyllandet av miljömålen *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*. Naturreservatet bidrar även till att uppfylla friluftsmålet *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*, samt till att trygga tillgången till ekosystemtjänster, exempelvis pollinering, bevarande av vilda arters genetiska resurser och livsmiljöer, lokal klimatreglering och naturupplevelser, vilket i sin tur genererar bättre hälsa och välbefinnande i samhället. Det ska även stärka den gröna infrastrukturen i regionen.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner. Skötselplanen innehåller syftet med reservatet, en beskrivning av naturförhållanden och markhistoria samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv och turism, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

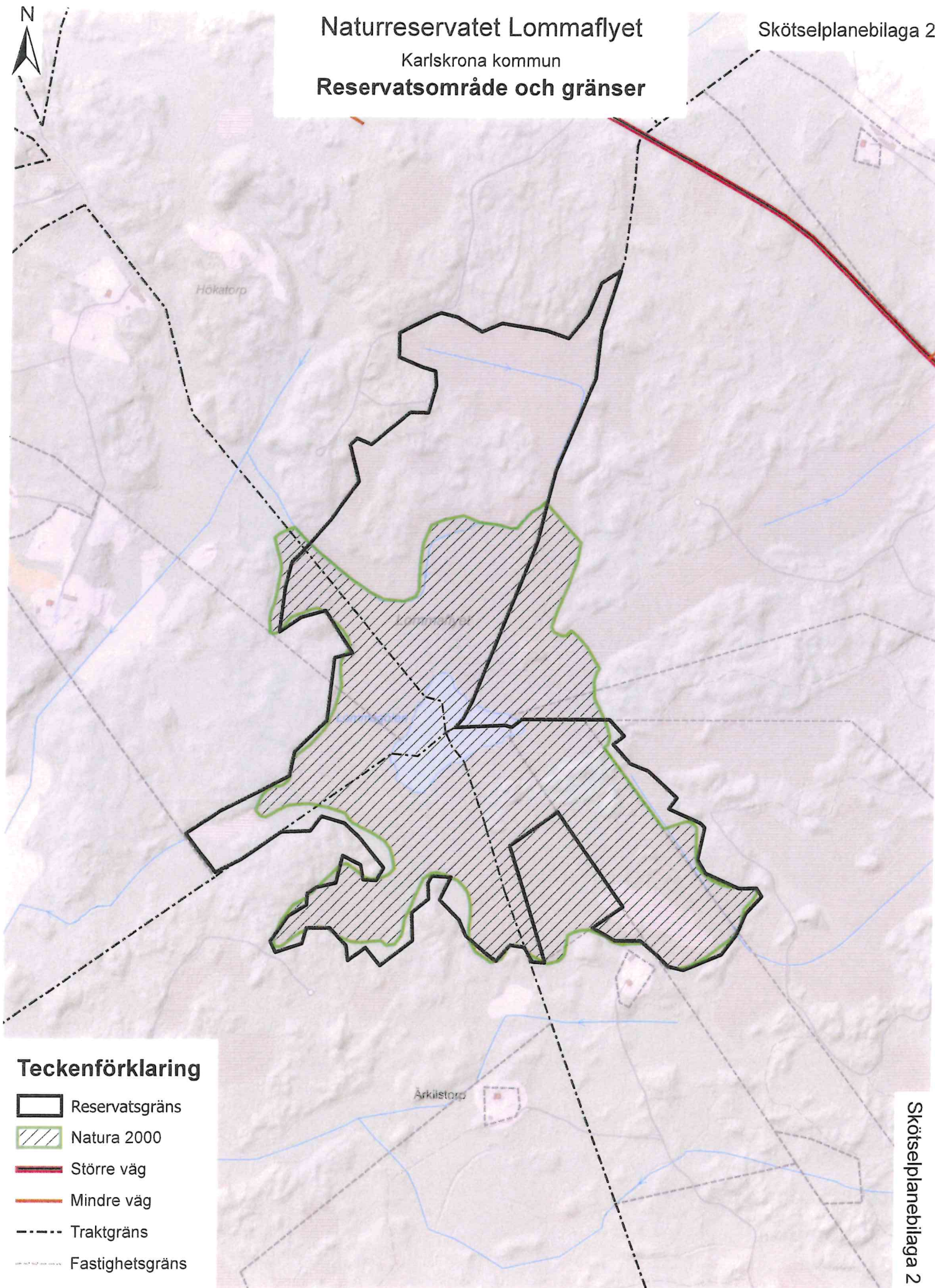

Naturreseptatet Lommaflyet

Karlskrona kommun

Reservatsområde och gränser

Skötselplanebilaga 2

Teckenförklaring

- Reservatsgräns
- Natura 2000
- Större väg
- Mindre väg
- Traktgräns
- Fastighetsgräns

Naturreseptatet Lommaflyet

Karlskrona kommun

Topografi och hydrologi

Skötselplanebilaga 3

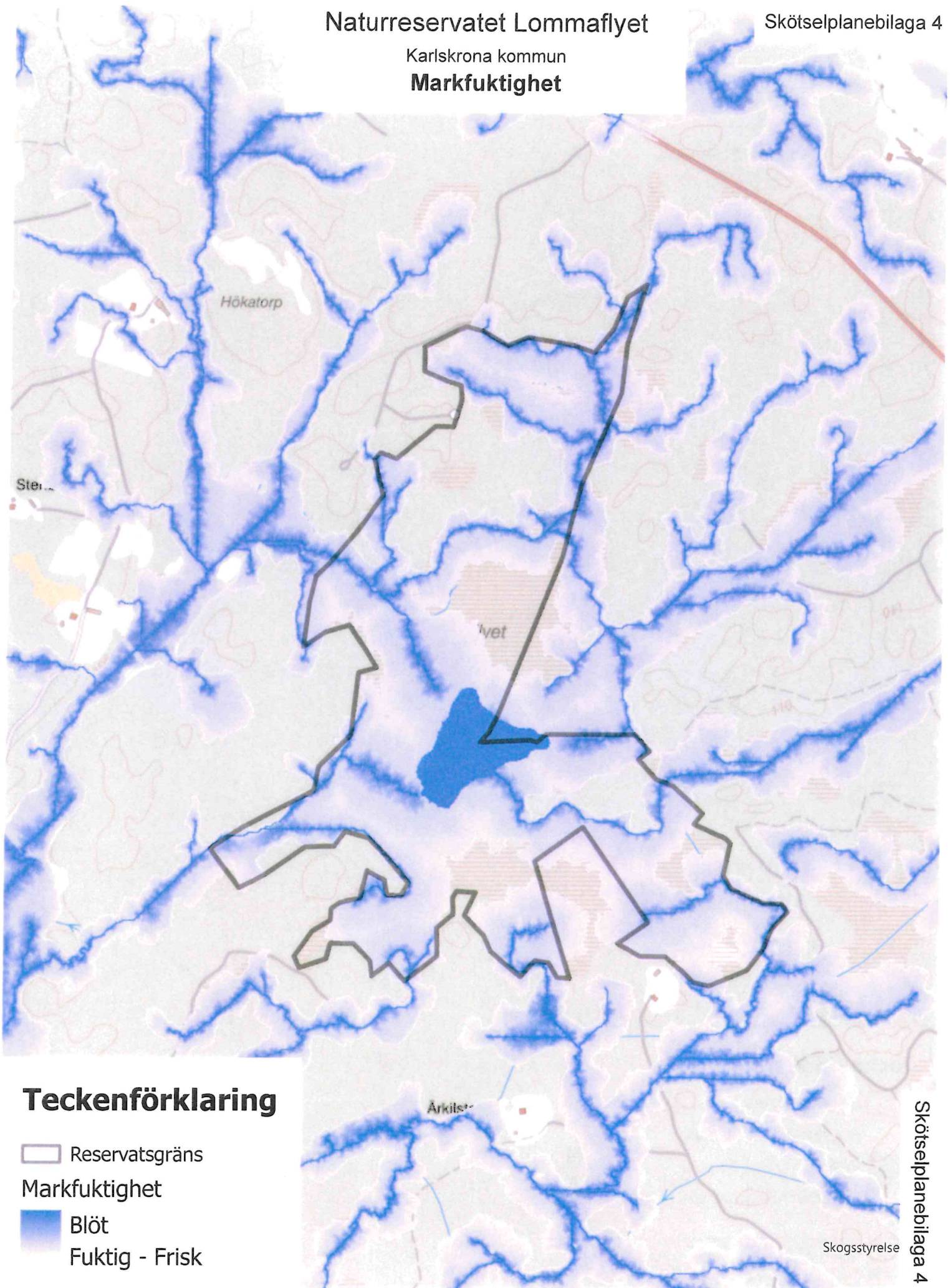
Skötselplanebilaga 3

Teckenförklaring

- Reservatsgräns
- Höjdkurva, 5 m intervall
- Vatten
- Huvudavrinningsområde

0 0,5 1 2 3 Km

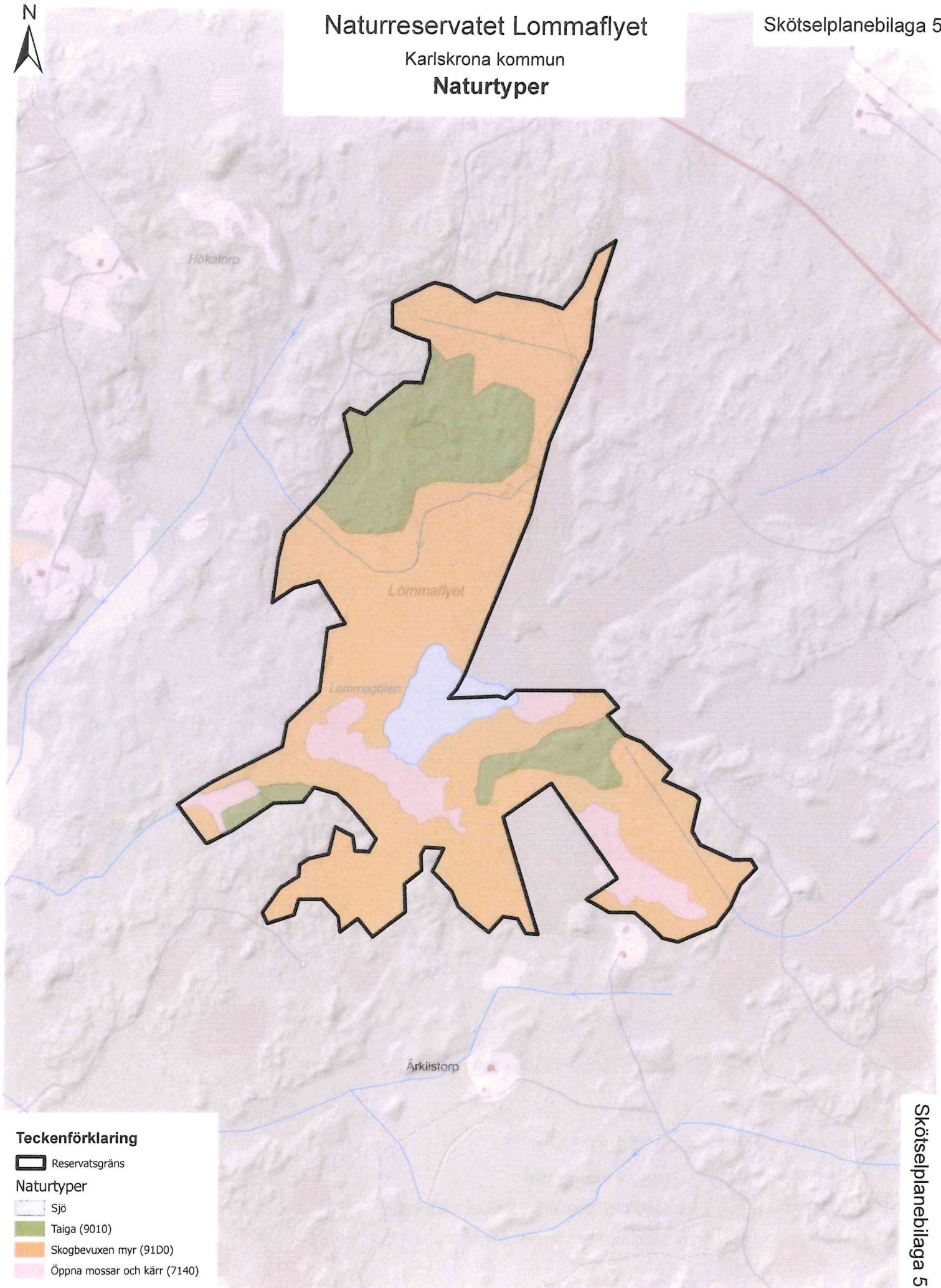

Naturreseptatet Lommaflyet

Karlskrona kommun

Naturtyper

Skötselplanebilaga 5

Teckenförklaring

Reservatsgräns

Naturtyper

Sjö

Taiga (9010)

Skogbevuxen myr (91D0)

Öppna mossar och kärr (7140)

Skötselplanebilaga 5

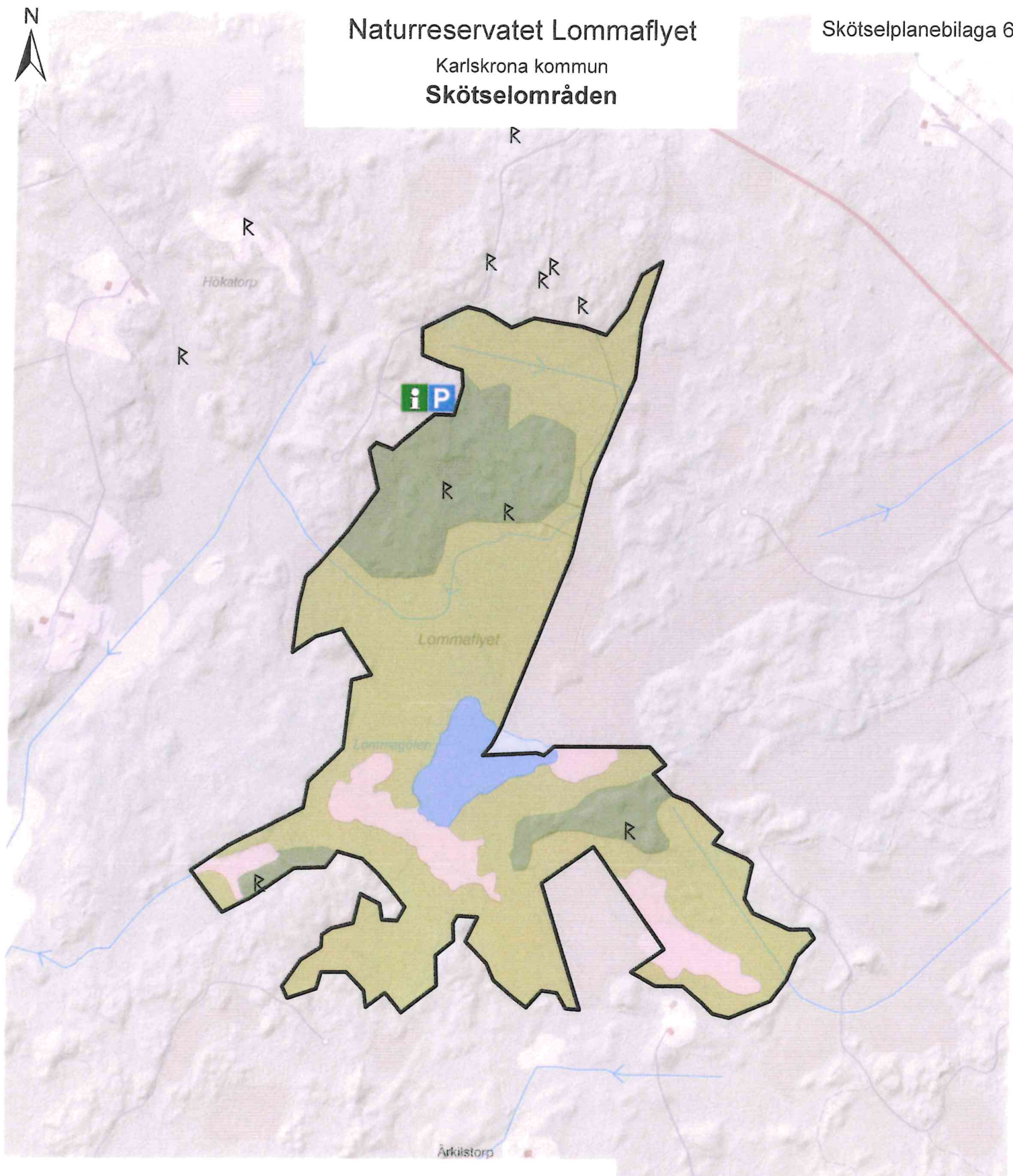

Naturreseptatet Lommaflyet

Karlskrona kommun

Skötselområden

Skötselplanebilaga 6

Teckenförklaring

	Reservatsgräns	Skötselområden	
	Fornlämning		1. Myrmark med skötsel
	Information		2a. Skog med begränsad skötsel - tallmosse
	Parkering		2b. Skog med begränsad skötsel - taiga
			3. Sjö